

Σημείωμα

<http://www.efsyn.gr/arthro/kypriako-dielkystinda-diallaktikon-aporriptikon>

Κυπριακό: διελκυστίδα διαλλακτικών - απορριπτικών

Του Αλέξη Ηρακλείδη, καθηγητή Διεθνών Σχέσεων στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και συγγραφέα δύο βιβλίων για το Κυπριακό και την επίλυσή του

Η πρόσφατη εμπειρία και οι αντιδράσεις σε σχέση με την πενταμερή Διάσκεψη της Γενεύης (12 Ιανουαρίου) και το μέτριο αν και όχι αρνητικό της αποτέλεσμα (η συζήτηση συνεχίζεται με πρώτη τη συνάντηση εμπειρογνώμων στη Λουκέρνη σε λίγες μέρες) έδειξαν ακόμη πιο ανάγλυφα τη διάσταση απόψεων μεταξύ μετριοπαθών (διαλλακτικών) και απορριπτικών στους κόλπους και των τεσσάρων πρωταγωνιστών (Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι, Ελλάδα, Τουρκία).

Η στρατηγική των απορριπτικών και στους τέσσερις είναι σαφής: βάζουν πολύ ψηλά -εξωπραγματικά- τον πήχη των απαιτήσεων τους ή εμφανίζουν προαπαιτούμενα και όρους για να προκαλέσουν το ναυάγιο των συνομιλιών.

Στην περίπτωση των Ελληνοκυπρίων, τα δύο μεγάλα κόμματα, το δεξιό ΔΗΣΥ με ποσοστό 30,69% και το αριστερό ΑΚΕΛ, με ποσοστό 25,67% (με βάση τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου του 2016), τάσσονται υπέρ της επίλυσης στα πλαίσια που κινούνται οι συνομιλίες Αναστασιάδη - Ακιντζί.

Τα περισσότερα μικρότερα κόμματα, με συνολικό ποσοστό διόλου ευκαταφρόνητο (40-45%), είναι σαφώς απορριπτικά, δηλαδή το ΔΗΚΟ (το κόμμα παλαιότερα των απορριπτικών Κυπριανού και Τάσσου Παπαδόπουλου), το ΕΔΕΚ (το κόμμα παλαιότερα του απορριπτικού Λυσσαρίδη), η Συμμαχία Πολιτών του Λιλλήκα, οι Οικολόγοι, η Αλληλεγγύη Πολιτών της Θεοχάρους και το ακροδεξιό ΕΛΑΜ, που συγγενεύει με τη Χρυσή Αυγή.

Ωστόσο, ακόμη και εάν το άθροισμα των δύο μεγάλων κομμάτων είναι 56-57% -αν και λόγω της κρισιμότητας του ζητήματος προβλέπονται διαρροές-, το ποσοστό αυτό δεν αρκεί.

Για να λειτουργήσει ομαλά η όποια προτεινόμενη λύση διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας, θα πρέπει το «Ναι» να ξεπερνάει κατά πολύ το 60%. Κατόπιν αυτού δεν θα πρέπει, νομίζω, να αποκλειστεί και το Plan B, το βελούδινο διαζύγιο, που θα προβλέπει επιστροφή εδαφών στο ελληνοκυπριακό κράτος.

Στους Τουρκοκυπρίους, μέλη της κυβέρνησης συνασπισμού τάσσονται κατά της πορείας των συνομιλιών και θεωρούν τον Ακιντζί υπερβολικά ενδοτικό.

Όσο για την Άγκυρα, τα ελληνικά και ελληνοκυπριακά ΜΜΕ την εμφανίζουν απορριπτική, με το να τραβάει το σκοινί (εγγυήσεις, τουρκικά στρατεύματα στην Κύπρο). Ωστόσο, μια πιο προσεκτική ματιά στο τι έχει πει ο Ερντογάν δείχνει ότι η ελληνική απόδοση είναι μάλλον επιλεκτική.

Κατά το BBC (13 Ιανουαρίου), «ο πρόεδρος της Τουρκίας λέει ότι η πλήρης αποχώρηση των δυνάμεών της από την Κύπρο είναι “εκτός συζήτησης”, εκτός κι αν συμφωνήσει και η Ελλάδα σε απόσυρση των δυνάμεων».

Επίσης η τουρκική εφημερίδα «Χουριέτ» γράφει ότι ο Ερντογάν είπε ότι «Τουρκία και Ελλάδα μπορούν να κρατήσουν έναν αριθμό στρατιωτών στο νησί που ήδη έχει συμφωνηθεί προηγουμένως σε διαπραγματεύσεις ... 950 Έλληνες στρατιώτες και 650 Τούρκοι [όπως είχε συμφωνηθεί το 1960]».

Πάντως, ασχέτως του τι πραγματικά είπε ή δεν είπε ο Τούρκος πρόεδρος, η γενικότερη στάση του τον τελευταίο καιρό δεν θυμίζει τον Ερντογάν της περιόδου 2004-2010, που είχε ταχθεί αναφανδόν υπέρ της επίλυσης με επανένωση του νησιού σε μία διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Στο σημείο αυτό θα καταγράψω μία εύστοχη παρατήρηση ενός έμπειρου Ελληνοκύπριου δημοσιογράφου: «Ο Ερντογάν προβάλλεται από όσους [απορριπτικούς Ελληνοκυπρίους και Έλληνες] είναι ενάντια στη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία σαν ο μεγάλος κίνδυνος. Αν πραγματικά ανησυχούν για την επιρροή της Τουρκίας, το σοφό θα ήταν να μειωθεί αυτή η επιρροή στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Και ο μόνος τρόπος να μειωθεί είναι να ενταχθούν οι Τουρκοκύπριοι, μέσω της λύσης, σ’ ένα σταθερό διεθνές περιβάλλον. Η Ε.Ε. προσφέρει το πλαίσιο ασφάλειας και σταθερότητας, όσα προβλήματα και αν αντιμετωπίζει σήμερα».

Στην ελληνική περίπτωση (ελληνική κυβέρνηση) στους απορριπτικούς συγκαταλέγονται οι υπουργοί Εξωτερικών και Άμυνας, και ειδικά ο Νίκος Κοτζιάς θεωρείται, καλώς ή κακώς, από τους απορριπτικούς Ελληνοκυπρίους ως υπέρμαχος των θέσεών τους (τα social media των απορριπτικών τον χαρακτηρίζουν «νέο εθνικό ήρωα»), προφανώς λόγω της γνωστής εμμονής του στην κατάργηση των εγγυήσεων ως προαπαιτούμενου και στην απομάκρυνση εδώ και τώρα όλων του Τούρκων στρατιωτών.

Οι Ελληνοκύπριοι και οι Έλληνες απορριπτικοί μπορεί να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες. Μία κατηγορία είναι οι ακραιφνείς απορριπτικοί που στα πλαίσια των ευσεβών πόθων τους πιστεύουν ότι θα έρθουν καλύτερες μέρες στο μέλλον, μία λύση σε «βάθος χρόνου» που θα ευνοεί την ελληνοκυπριακή πλευρά και θα είναι εις βάρος των Τουρκοκυπρίων και της Τουρκίας (η επίσημη θέση του Τάσσου Παπαδόπουλου όταν τάχθηκε υπέρ του «Όχι» το 2004).

Ο στόχος είναι μία ενιαία Κύπρος με τους Ελληνοκυπρίους να επικρατούν, κάτι που βέβαια είναι αδύνατον να επιτευχθεί.

Η δεύτερη κατηγορία απορριπτικών Ελληνοκυπρίων και Ελλήνων είναι οι ρεαλιστές απορριπτικοί που βάζουν πολύ ψηλά τον πήχη επίτηδες, όχι επειδή πιστεύουν σε μια καλύτερη λύση σε βάθος χρόνου, αλλά επειδή επιζητούν τη διχοτόμηση, όμως, για ευνόητους λόγους, δεν μπορούν να το πουν ανοιχτά (γι' αυτούς είναι αδιανόητο οι «Έλληνες της Κύπρου» να ζήσουν σε ένα κοινό συνεταιρικό κράτος επί ίσοις όροις με τους «Τούρκους»).

Το πρακτικό αποτέλεσμα και για τις δύο κατηγορίες απορριπτικών είναι το ίδιο: ενταφιάζεται η επανένωση του νησιού και εδραιώνεται περισσότερο από ποτέ άλλοτε η οριστική διχοτόμηση και η παγίωση των τετελεσμένων του «Απίλα».

Υπάρχει και ένας ακόμη κίνδυνος που άπτεται του Plan B που προανέφερα. Με το να παρατραβάνε το σκοινί στη διελκυστίνδα όχι μόνο τσιμεντάρουν τη διχοτόμηση, αλλά θάβουν και τη δυνατότητα του βελούδινου διαζυγίου με το οποίο θα υπήρχε επιστροφή εδαφών. Εδραιώνουν έτσι, άθελα τους, το χειρότερο δυνατό σενάριο, «το ανταγωνιστικό διαζύγιο», χωρίς καν επιστροφή εδαφών, με τον τουρκικό στρατό να παραμένει εσαεί στην Κύπρο και την Κυπριακή Δημοκρατία να συνορεύει στην ουσία (ή και στην πράξη) με την Τουρκία στο νησί.